ТЕМА 3.
ПЕРЕМІЩЕННЯ ПОСТРАЖДАЛИХ З МІСЦЯ ПОДІЇ.

План лекції:

1. Принципи переміщення постраждалих з місця події.
2. Переміщення одним поліцейським.
3. Переміщення двома поліцейськими.
4. Переміщення постраждалого на жорсткі транспортувальні ноші або щит.
5. Особливості евакуації постраждалого, який знаходиться у транспортному засобі

1. Принципи переміщення постраждалих з місця події.

Переміщення постраждалого *з небезпечної зони в безпечну* зону є важливою частиною надання домедичної допомоги. Один з ключових принципів проведення переміщення постраждалого та надання допомоги взагалі – *намагатися уникнути додаткових ушкоджень* та *запобігти появі додаткових постраждалих*. Тому, в зоні прямої загрози, допустимо проводити тільки екстрену зупинку зовнішньої масивної (небезпечної для життя) кровотечі. Після переміщення рятувальника і постраждалого в безпечне місце, можна продовжувати надавати допомогу.

Кожна окрема ситуація вимагає *індивідуального підходу до вибору способів та методів переміщення*: в залежності від тактичної ситуації, наявних ресурсів, кількості та ваги постраждалих, фізичної спроможності рятувальників, наявності допоміжного обладнання, відстані тощо. Наприклад, більшість видів перенесення на руках виконати нелегко у зв’язку зі збільшеною вагою рятувальника в повній екіпіровці, що вимагає додаткових фізичних зусиль, особливо, якщо постраждалий має велику вагу та/або додаткову екіпіровку.

Переваги при переміщені постраждалого одним рятувальником: на небезпеку (окрім постраждалого) наражається тільки цей один рятувальник; недолік – переміщення проходить повільніше.

Переваги при переміщені постраждалого двома чи групою рятувальників: діють швидше; недолік – збільшується вірогідність поранення одного або декількох рятувальників.

2. Переміщення одним поліцейським.

Для переміщення постраждалого одним рятувальником використовують специфічну техніку. Найчастіше застосовують наступні методи:

Спосіб Раутека, перенесення на плечі, перенесення на спині (метод Хауса).

1) *Спосіб Раутека або «віддай мені свій годинник».*

Рятувальник:

- сідає біля голови постраждалого або (при необхідності) розвертає постраждалого головою до себе;
- обома руками піднімає корпус постраждалого, прикриваючись їм від можливої небезпеки;
- коліном спирається в (притримує) спину постраждалого та швидко забирає його зброю або інші речі;
- проводить руки під пахви постраждалого, одночасно притискається корпусом до спини та попереку постраждалого;
- однією своєю рукою фіксує руку постраждалого в ділянці зап’ястка (там, де носять годинник), іншою рукою – фіксує передпліччя, біля ліктя;
- різким рухом встає (піднімається разом із постраждалим) за допомогою ніг, стараючись не навантажувати свою спину (поперек) при підйомі;
- притримуючи постраждалого, швидко переміщується в укриття, контролюючі напрямок небезпеки та прикриваючись постраждалим при переміщенні.

2) *Перенесення на плечі.*

Перенесення на плечі – це типова практика переміщення постраждалого однією людиною, якій зазвичай навчають «метод пожежника». Проте на практиці звалити на плече постраждалого в повній екіпіровці і перенести його в укриття досить важко. Тому при застосовуванні перенесення на плечі слід враховувати можливості рятувальника (краще, щоб він був вищий за постраждалого), вагу постраждалого, відстань перенесення.

Рятувальник:

- за допомогою помічника притримує постраждалого у вертикальному положенні обличчям до себе (або постраждалий самостійно може мінімально підтримувати вертикальне положення);
- однією рукою фіксує зап’ясток різнойменної руки постраждалого (правою рукою – за лівий зап'ясток або навпаки, лівою рукою – за правий зап’ясток постраждалого);
- згинає свої ноги у колінах, нахиляється вперед і обережно направляє своє вільне плече (плече другої руки, якою він не фіксує зап’ясток постраждалого) в пахвинну ділянку постраждалого так, щоб він обережно впав на плечі рятувальника;
- обережно піднімається за допомогою ніг, тримаючи спину рівно;
- вільною рукою перехоплює зафіксований зап’ясток постраждалого, притримуючи ногу/ноги постраждалого ліктям тієї ж руки; при цьому інша рука рятувальника залишиться вільною (і може контролювати свою зброю).

3) *Перенесення на спині (метод Хауса).*

Рятувальник:

- однією рукою фіксує зап’ясток однойменної руки постраждалого (правою рукою – за правий зап'ясток або лівою рукою – за лівий зап’ясток постраждалого);
- згинає свої ноги у колінах, нахиляється вперед таким чином, щоб пахвинна ділянка зафіксованої руки постраждалого лягла на плече той руки, якою рятувальник фіксує зап’ясток, а грудна клітка постраждалий розмістилася на верхній частині спини рятувальника;
- вільною рукою розміщує іншу руку постраждалого таким чином, щоб пахвинна ділянка цієї руки також лягла на плече рятувальника;
- обережно піднімається за допомогою ніг, тримаючи спину рівно;
- однією із своїх рук фіксує обидві руки постраждалого над ліктями.

При правильному виконанні рятувальник може використовувати вільну руку для застосовування зброї, перенесенні додаткового обладнання тощо.

3. Переміщення двома рятувальниками.

1) Перенесення двома рятувальниками методом Раутека:

Один рятувальник бере постраждалого методом Раутека описаним вище, інший рятувальник бере постраждалого за ноги. Таким чином рятувальник, який фіксує ноги постраждалого, йде попереду, попереджаючи другого рятувальника про перешкоди на шляху.

2) Перенесення двома людьми на спині.

Два рятувальники стають з боків від постраждалого; своїми руками захоплюють зап’ястки постраждалого і поміщають його руки так, щоб вони охоплювали шиї рятувальників; вільними руками фіксують постраждалого «хрест на хрест» в з протилежних боків; нахиляються вперед і піднімають його для переміщення.

4. Переміщення постраждалого на жорсткі транспортувальні ноші або щит.

Метод переміщення «logroll»

Рекомендовано використовувати при підозрі на травму хребта. Не рекомендовано при підозрі на переломи обох стегнових кісток, тазу.

Перекладання на жорсткий щит рекомендовано здійснювати вчотирьох. Це забезпечує надійну фіксацію і рівномірне перевертання тіла. Діяти потрібно за таким алгоритмом:

Рятувальник №1 - (керівник) фіксує голову;

Рятувальник №2 - тримає за плече і таз;

Рятувальник №3 - тримає за поясницю і стегно;

Рятувальник №4 - після перевертання підсуває дошку, на яку вкладають постраждалого.

- Перед початком процедури, рекомендовано накласти постраждалому шийний комірець;
- №2 та №3 за командою №1 повертають постраждалого на бік (на себе), №1 при цьому фіксує голову та шию у нейтральному положенні таким чином, щоб шия та інші частини хребта утримували одну вісь;
- №2 оглядає спину постраждалого після повороту постраждалого на бік;
- №4 (або №2 та №3, якщо рятувальників тільки троє) щільно підкладає щит під спину постраждалого;
- за командою №1, щільно притиснувши щит до спини постраждалого, команда перевертає постраждалого на спину разом з дошкою;
- при потребі, за командою №1, постраждалого рухають уздовж довгої осі щита, поки він не займе зручного (правильного) положення для подальшого транспортування;
- перед подальшим транспортуванням треба зафіксувати постраждалого на щиті та обов’язково фіксувати таз при підозрі на його травматизацію.

Фіксація тазу відбувається штатним фіксатором або підручними засобами (довгий одяг, простирадло, покривало, ковдра тощо). Важливим при фіксації підручними засобами є ширина фіксуючого елементу – має бути більше 10 см. Також важливо пам'ятати про можливість вдавлення кісткових відламків, тому всі маніпуляції повинні здійснюватися максимально обережно.

Якщо ви керуєте командою рятувальників, розташуйтесь біля правого плеча або голови постраждалого. Це найкраща позиція для спостереження за станом постраждалого при перенесенні його на ношах. Рятувальники опускаються на ближче до нош коліно та беруться за ручки нош. За командою керівника, четверо рятувальників одночасно піднімають ноші. За наступною командою керівника рятувальники починають рухатись одночасно та несуть постраждалого до машини ЕМД.

5. Особливості переміщення (евакуації) постраждалого, який знаходиться у транспортному засобі

Якщо постраждалий одразу самостійно не вийшов із транспортного засобу (при наявності такої можливості) після ДТП – не слід вимагати, щоб він вийшов до приїзду бригади ЕМД: в нього може бути травма чи стан, який може погіршуватися при русі. Евакуація проводиться *при наявній загрозі життю та здоров’ю постраждалого,* яку неможливо усунути в транспортному засобі, наприклад, загрози виникнення його пожежі або необхідності проведення реанімаційних заходів.

При проведенні евакуації звертаємо увагу на стабілізацію шийного відділу

хребта (найкраще – за допомогою рук рятувальника або шийного комірця). Евакуація має проводитися швидко але обережно. Зазвичай її проводять спеціально навчені рятувальники.

Рятувальник:

- вимикає двигун (якщо він працює) та, при необхідності, від’єднує (розрізає) пасок безпеки;
- перевіряє ноги постраждалого, за можливістю – виводить їх з-під керма;
- заводить власну руку між попереком постраждалого та спинкою крісла;
- фіксує ближню до себе руку постраждалого своєю рукою, яку провів за попереком, за зап’ясток;
- фіксує своєю іншою рукою ближнє плече постраждалого;
- обережно розвертає постраждалого спиною до себе;
- відпускає плече постраждалого, проводить руку під пахвою та фіксує шию постраждалого; за неможливості – перехоплює своєю рукою передпліччя зафіксованої руки постраждалого біля ліктя (як за способом Раутека);

обережно витягує постраждалого із транспортного засобу.